Instagram: stela_knjige
Facebook: stela
**www.stelaknjige.rs**

NASLOV ORIGINALA
Beatrice Salvioni
La Malnata

Copyright © 2022 Giulio Einaudi Editore
Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2023

ZA IZDAVAČA
Marko Sabovljević

UREDNIK
Marina Sabovljević

LEKTURA I KOREKTURA
Snežana Gligorijević

DIZAJN KORICA
Tatjana Jović

SLOG I PRELOM
Studio Znak

ŠTAMPA
Alpha print, Zemun

TIRAŽ
1.000

IZDAVAČ
Publik praktikum, imprint Stela
Dobrovoljačka 10/I, Zemun
office@publikpraktikum.rs
011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA
2023

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-86-6152-110-2
COBISS.SR-ID 120356361

Beatriče Salvioni

# *Prokletnica*

*Prevela s italijanskog*
Jelena Brborić

Stêlâ

# Prokletnica

*Devojčici koja sam bila.*
*I, pre svega, onima koji su me naučili*
*da nikad ne prestanem da slušam njen glas.*

## Prolog
## Ne reci nikome

Zbaciti sa sebe telo mrtvaca nije lako.

To sam otkrila s dvanaest godina, dok mi je iz nosa i usta curila krv, s gaćicama umotanim oko gležnja jedne noge.

Šljunak obale Lambra zabijao mi se u potiljak i golu zadnjicu, oštar poput kandži, leđa su mi bila potopljena u mulj. Njegovo telo mi je pritiskalo stomak, koščato i još uvek toplo. Pogled mu je bio sjajan i prazan, iz bele pljuvačke na bradi i otvorenih usta širio se zadah. Pre nego što se srušio, uputio mi je pogled pun straha koji mu je izobličio lice, s jednom rukom zavučenom u gaće i raširenih crnih zenica, koje kao da su se razlile sve do obraza.

Posrnuo je unapred, njegova kolena su mi i dalje pritiskala butine koje mi je raširio. Više se nije mrdao.

„Samo sam želela da prestane", rekla je Madalena. Dodirivala je glavu tamo gde su joj se krv i blato zgusnuli u grumen umršene kose. „Morala sam."

Približila se, tanka haljina prianjala je uz mokru kožu i jasno ocrtavala konture njenog mršavog, žilavog tela. „Stižem", rekla je. „Ne mrdaj se."

Ja ionako nisam mogla da se pomerim: telo mi se pretvorilo u nešto odbačeno i daleko, poput ispljunutog zuba. Na usnama i jeziku sam osećala samo ukus krvi i bilo mi je teško da dišem.

Madalena se spustila na sve četiri, šljunak je škripao pod njenim golim nogama. Čarape su joj bile natopljene vodom i falila joj je jedna cipela. Počela je da gura njegov trup obema rukama,

koristeći laktove, a zatim i čelo. Nastavila je da se napreže, ali nije uspela da ga pomeri.

Mrtva bića su teža od živih, poput one mačke iz Nojevog dvorišta, umazane zemljom, s lepljivim crevima i rojem muva na njušci i očima. Zajedno smo je sahranili iza ograđenog prostora za guske.

„Ne mogu sama", rekla je Madalena. Mokra kosa joj se cedila na kamenčiće. „Moraš da mi pomogneš."

Njen glas mi je odzvanjao u glavi, sve glasnije i glasnije. S mukom sam uspela da oslobodim jednu ruku pritisnutu njegovim telom, zatim i drugu. Oslonila sam dlanove na njegove grudi i počela da guram. Iznad nas su se nalazili luk mosta i delić tmurnog neba, ispod nas mokar i klizav šljunak. Oko nas, šum reke.

„Moraš snažno da poguraš."

Poslušala sam je. Udahnula sam i u nozdrve mi se uvukao slabašan i sladunjav miris tog muškarca.

Madalena me je pogledala i rekla: „Sad."

Pogurale smo zajedno, ja sam kriknula i izvila telo, spao je s mene. Pao je na leđa, pored mene, razrogačenih očiju, razjapljenih usta i smaknutih pantalona. Kopča s kaiša zvecnula je o kamenje.

Čim sam se oslobodila tog tereta, okrenula sam se na bok, ispljunula sukrvicu na šljunak i protrljala prstima usne i nozdrve kako bih uklonila njegov miris. Na tren mi je ponestalo vazduha, potom sam privukla noge ka grudima i pokušala da dišem. Lastiš na gaćicama mi je bio pokidan, materijal je bio pocepan, probušen petom. Besno sam ih otresla s noge i pokrila se suknjom koja mi je bila umotana oko pupka. Stomak mi je bio hladan i sve me je bolelo.

Madalena se pridigla, čistila se od blata trljajući dlanove o butine. „Jesi li dobro?", pitala me je.

Ugrizla sam se za usnu i klimnula glavom. U grlu sam imala branu kojoj je malo falilo da popusti. Ali nisam zaplakala. Ona me je tome naučila. Samo budale plaču.

Madalena je sklonila mokru kosu sa čela. Oči su joj bile sitne i oštre. Pokazala je na telo i rekla: „Nećemo uspeti da ga pomerimo." Olizala je krv koja joj se skupljala ispod nosa i dodala: „Moramo ovde da ga sakrijemo."

Ustala sam da bih joj se približila. Jedva sam se održavala na nogama, kožni đon cipela je proklizavao. Uhvatila sam se za nju, stegnula sam prste oko njenog zgloba. Miris reke je sve pokrivao. Madalena je drhtala, ali ne od straha. Madalena se ničeg nije plašila. Ni psa gospodina Tresoldija, onog sa oteklim desnima i penom u ustima, ni đavolje noge koja se spušta niz dimnjak u pričama odraslih. A ni krvi ni rata.

Drhtala je zato što se skvasila kada ju je on ščepao za kosu i odvukao do plićaka dok se ona otimala i vrištala. Kako bi je ućutkao, gurnuo joj je glavu pod vodu i tamo je držao sve vreme pevušeći: „Marijù, pričaj mi o ljubavi. Čitav moj život si ti."

„Treba da nađemo granje", rekla je Madalena, „čvrsto granje." Nije, međutim, uspevala da odvoji pogled od nepomičnog tela, punog izbočina i udubljenja, koje mi je nekoliko trenutaka ranije pritiskalo zglobove i guralo svoj jezik u usta: činilo mi se da ga i dalje osećam, zajedno s njegovim prstima i dahom. Želela sam samo da legnem da spavam. Baš tamo, na šljunku, uz šum vode, ali mi je Madalena dotakla rame i rekla: „Biće bolje da požurimo."

Otkotrljale smo telo obalom, odvukle smo ga do jednog od stubova mosta i ostavile ga sklupčanog uza zid iz kog je izbijala vlaga. Laktovi su mu bili izvrnuti, prsti ukrućeni, a usta otvorena. Na njegovom licu više nije bilo ni traga od mladića kakav je bio: elegantan i drzak, u brižljivo ispeglanim pantalonama, sa značkom s liktorskim snopom i trobojkom, mladića koji je

začešljavao kosu češljem od oklopa kornjače i smejući se ponavljao: „Nemate vi pojma."

Prikupile smo granje koje je, kad je voda bila visoka, reka nanosila na obalu, između pačjih gnezda i odvodnih kanala; prekrile smo njime telo delimično zaronjeno u vodu. Ogradile smo ga kamenjem i korenjem kako ni visoka voda ne bi mogla da ga odnese.

„Treba da mu zatvorimo oči", rekla je Madalena pustivši i poslednji kamen, velik poput pesnice. „Tako se to radi s mrtvacima. Videla sam to."

„Ja ne želim da ga dodirnem."

„Dobro. Ja ću." Spustila je dlan na prebledelo lice i zatvorila mu kapke uz pomoć palca i srednjeg prsta.

Sklopljenih očiju i razjapljenih usta, sa svim onim granjem i kamenjem koje ga je pokrivalo, izgledao je kao da je iznenada upao u noćnu moru ali ne uspeva da se iz nje probudi.

Iscedile smo suknje i čarape. Madalena je izula preostalu cipelu i stavila je u džep. Ja sam to isto učinila sa svojim gaćicama: kaljavim dronjkom koji sam podigla sa zemlje.

„Sad moram da idem", rekla je.

„Kada ćemo se videti?"

„Uskoro."

Dok sam koračala ka kući, a čarape su mi šljapkale u cipelama, prisećala sam se vremena kad ništa još nije bilo počelo. Nepunu godinu dana ranije, suknja mi je bila suva i nepogužvana dok sam naslanjala stomak na balustradu Mosta lavova kako bih izdaleka posmatrala Madalenu, a o njoj sam znala samo da donosi nesreću. Još uvek nisam znala da je dovoljna jedna njena reč da presudi zaslužuješ li da se spaseš ili da umreš, da se vratiš kući u mokrim čarapama ili da ostaneš u večnom snu, lica zaronjenog u reku.

Prvi deo

# *Gde počinje i završava se svet*

## 1.

Zvali su je Prokletnica i nikome se nije sviđala.

Izgovaranje njenog imena donosilo je nesreću. Bila je vještica, jedna od onih koje ti prilepe zadah smrti. U sebi je imala đavola i bilo mi je zabranjeno da pričam s njom.

Posmatrala sam je izdaleka nedeljom, kad mi je mama obuvala cipele koje su me žuljale na petama i oblačila hulahopke pune grudvica i svečanu haljinu koju sam morala da pazim da ne isprljam. Znoj mi se slivao niz vrat, a butine su mi bile crvene od neprekidnog češanja.

Prokletnica je bila dole na Lambru s momcima, dvojicom mladića koje sam znala samo po imenu: Filipom Kolombom, čije su ruke i noge bile poput pilećih koščica, i Mateom Fosatijem, čija su ramena i pleća izgledala kao masne goveđe četvrtine s pijace u Ulici Svetog Frančeska. Obojica su nosila kratke pantalone i imala odrana kolena, a za nju, koja je bila mala, i pride žensko, bili su spremni da prime metak, poput vojnika koji odlaze u rat da bi potom izjavili Gospodu: „Umro sam srećan."

Rub haljine, izbledeo od sunca i prljavštine, podvila je ispod muškog kaiša stegnutog oko struka, i raširenih nogu i bosih stopala stajala je na stenama ogrejanim suncem. Noge su nešto što jedna fina gospođica nikad ne sme da pokaže. Njene su bile gole i prošarane blatom kojim su joj bili zamazani listovi i butine.

Imala je kraste koje su ličile na nezalečene pseće rane. Smejala se stežući ribu koja je pokušavala da joj se izmigolji kroz prste. Mladići su joj aplaudirali i skakali po reci zapljuskujući tamnom vodom sve oko sebe, a ja sam ih posmatrala odozgo

dok smo išli na službu u jedanaest sati, onu koju je moja majka smatrala „gospodskom".

Tata je bio ispred i na nas nije obraćao pažnju. Hodao je sa šeširom koji mu je gotovo sasvim pokrivao potiljak, hitro, s rukama na leđima, jednom stežući zglob druge.

Majka me je cimala i ponavljala: „Zakasnićemo." Pokazala je na prostor s druge strane balustrade mosta i rekla: „Dečurlija."

Moj otac, za razliku od nje, ništa nije rekao. Mrzeo je pridike, ali sam dobro znala, a mama još bolje od mene, da bi se, ukoliko bismo zaostale za njim toliko da do nas ne može da dobaci kamen, i ako bismo našom krivicom zakasnili na misu, ta nedelja pretvorila u nedelju tišine, lupanja vratima i usana stisnutih oko lule iza lista *Domenika del korijere*.

Bila sam prinuđena da odvojim pogled s dece na reci, dece među kojom mi nije bilo mesto i koju sam oduvek špijunirala.

Međutim, te nedelje, prvi put, Prokletnica mi je uzvratila pogled, gledala me je svojim blistavim crnim očima. Potom se osmehnula.

Zastao mi je dah i zatvorila sam oči, pojurila sam ka tati putem koji je vodio do katedrale. Koračala sam mu uz bok, a on me nije ni primetio. Malobrojni automobili koji su tuda prolazili primoravali su nas da pribijamo leđa uz izloge prodavnice galanterije i poslastičarnice iz koje se širio topli miris vanile. Natpis je objavljivao: „Poslužavnik kolača, pet lira."

Prolazila je crna *balila* Roberta Kolomba, koji je radio u opštini i za kojeg je tata ozbiljnim glasom tvrdio da „poznaje ljude na veoma visokim položajima". Kolombo je imao dvojicu sinova, koje je gospođa Kolombo češljala s razdeljkom na sredini glave, i nosio je crne čizme do listova.

Priča se da je, kada su mu starice iz crkve otkrile da njegov mlađi sin provodi vasceli dan sa stopalima u reci u društvu

Prokletnice, mladiću na silu niz grlo sasuo čitavu bocu ricinusovog ulja i izgulio mu zadnjicu bičem.

Narednih nekoliko nedelja s mosta sam špijunirala samo Prokletnicu i Matea: Filipo je bio u crkvi, na istoj klupi kao i njegov otac, na pedalj od njega, košulje zakopčane do grla i uglačanih mokasina. U tajnosti mi je bilo drago zbog toga. Potom je jednog dana Filipo ponovo počeo da se prlja blatom, a njegovi roditelji su, zajedno sa njegovim starijim bratom, počeli da se šire na klupi kako bi praznina koju je ostavio delovala manje upadljivo.

Automobil gospodina Kolomba uvek se caklio, a prednji deo mu je ličio na ajkulu oštrih zuba. Parkirao ga je na samom trgu, kako bi odmah zakoračio u crkvu, kao da se plašio da će mu se od hodanja izlizati cipele.

Moj otac je stisnuo usne kao da mu se između zuba zadržao duvan. „Naša propast. Ove užasne sprave će biti naša propast." Na čitavom svetu ništa nije mrzeo kao automobile. „Ljudima se žuri", govorio je, „zbog toga niko više ne nosi šešir." Međutim, kada je sretao gospodina Kolomba, ljubazno ga je pozdravljao dodirujući obod svog fedora šešira od sivog filca.

Ulaskom u crkvu nestala je sparna vrućina koja je poranila dve nedelje pre dolaska leta. Zadržao se samo miris tamjana koji je udarao u mozak i spuštao se sve do tabana, bio je to osećaj nalik strahu od mraka. Mama me je držala za ruku, a ja sam gazila samo po belim mermernim pločicama zato što bronzani i zlatni Isus u dnu oltara nije skidao pogled s mene pa bih, ukoliko bih nagazila crni mermer, završila u paklu.

Brodom crkve odzvanjali su šapat molitve i vlažno uvlačenje pljuvačke starica koje su se molile povijenih leđa, glava pokrivenih velom koji im je skrivao uši. Mi smo uvek sedeli u trećem redu i morala sam uvek da ćutim osim kad je trebalo odgovoriti na psalme, reći: „Amin" ili „*Mea culpa, mea maxima culpa*". Sveštenik je pričao o gresima koji šalju u pakao, a ja sam mislila

na ribe srebrnih stomaka, na bosonoge mladiće u Lambru i na Prokletničin pogled.

Mama je izgovarala *Očenaš* s licem u šakama i vrhovima prstiju na očnim kapcima. Ja sam proučavala ekser koji je virio iz drvene klupe za klečanje. Kada je sveštenik podigao u vazduh telo Hristovo, presamitila sam se onako kako to čine starice.

Potražila sam ekser nogom i oslonila se svom svojom težinom na njega. Stegla sam pesnicu i čvrsto se ujela za ručni zglob, grebala sam koleno o ekser i recitovala *Slava Gospodu*.

Snažno sam trljala nogu sve dok nisam osetila bol u samom potiljku, poput zabodenog vrelog i glatkog predmeta.

I ja sam želela odrana kolena kakva su imali mladići u Lambru. I ja sam želela da osetim vodu među nožnim prstima i da pokazujem noge izbrazdane blatom. Želela sam da meni tapšu i da me prskaju vodom.

## 2.

Prokletnica je koračala ulicama centra vukući izlizane sandale po šljunku, uzdignuta čela, i u društvu dvojice mladića starijih od sebe. Dok je prolazila, žene su kroz stisnute zube šaputale: „Božesačuvaj" i mahnito se krstile, muškarci su pljuvali na zemlju. Ona se na to glasno smejala i plazila jezik, zatim se klanjala, kao da im se zahvaljuje na uvredama.

Ukrivo ošišane zift-crne kose, kao da su je ošišali uz pomoć lonca i kasapskog noža, i sjajnih mačjih očiju, mačjih vitkih i gipkih nogu, izgledala mi je kao najlepše stvorenje koje sam ikad videla.

Prvi put mi se obratila četiri dana nakon one nedelje kada nam se pogled sreo preko balustrade mosta.

Bio je to šesti jun 1935. godine, dan proslave Svetog Đerarda. Crkveni trg i dvorište sa svodovima i balkonima bili su ukrašeni transparentima i vencima, i puni naroda kao na Uskrs. Ljudi su u procesiji išli da pozdrave svečevo telo, ljubili su prste pre nego što bi ih spustili na relikvijarijum sa svetim moštima ukrašenim zlatom, a potom su se vraćali napolje, gde je moglo da se diše.

Zvonila su zvona, a oblaci su se nadimali od vrućine. Pod svodovima i unutar klaustera, u senci dudova, ulični prodavci su prodavali bombone i limene igračke, pored štanda za pucanje u metu. Gospodin Tresoldi, piljar, čekao je mušterije skrštenih ruku iza štanda s trešnjama. Imao je zlobni izraz lica i mirisao je na plesnjive peškire. Vikao je: „Trešnje, trešnje, fišek tri lire", oslanjajući snažne ruke na pult. Njegov sin, Noje, na čijem su licu bili vidljivi tragovi očevog gneva, ređao je gajbice

uz stubove. Noje je rukave košulje zasukao iznad laktova, onako kako to čine odrasli muškarci, iako je bio svega tri godine stariji od mene i nisu ga pustili da završi školovanje. Pričalo se da je piljar oduvek mrzeo tog svog sina. O tome je svedočilo i ime koje mu je dao. Noje je stigao zajedno s poplavom Lambra, u novembru. Voda se prelila, urušivši most i potopivši podrume. On je svojim rođenjem iz majke izlio svu krv i spasao se sâm, poput Noja koji je u svoju barku stavio samo životinje, ne mareći za ostala ljudska bića koja je Gospod prepustio poplavi.

Na dan Svetog Đerarda vladala je obesna podnevna vrućina, ona vrućina koja je o praznicima žene delila u dve grupe, koje su vodile računa da se ne mešaju: na one koje su sebi mogle da priušte bele rukavice i tanku svilenu haljinu na tufne koja je dosezala do ispod kolena, i na one koje su nosile jednu te istu deblju haljinu koju su oblačile za venčanja i krštenja, bez obzira na godišnje doba. Zatim su tu bile i sobarice u uniformi sa cegerom okačenim o ruku, ali su one prolazile drugom stranom ulice, osmatrajući tezge izdaleka, sa listom za kupovinu u ruci i hitra koraka.

Majka me je držala za ruku, imala je ružičasti lakirani slamnati šešir, krut i s vrpcom koja joj je poskakivala u visini obraza. U galanteriji je kupila trešnje od presovane hartije i prikačila ih na šešir uz pomoć žice. Žudela je za zavišću drugih žena, naročito onih koje su išle naokolo bez šešira i koje su mogle samo da gledaju zato što je fišek trešanja na piljarevoj tezgi bio preskup.

Mojoj majci nije bilo dovoljno da se za njom okreću žene radnika, smeškala se i njihovim muževima. Moj otac je stajao ispred štanda za pucanje u metu, sa sakoom prebačenim preko ramena. Pored njega, sa limenom puškom uperenom u siluete, stajao je gospodin Kolombo, koga su svi pozdravljali podizanjem ruke sa ispruženim prstima. Tata je skinuo šešir i gnječio ga je u rukama, gospodin Kolombo je bio usredsređen na metalne figure koje je trebalo da pogodi čepom od plute, kao da puca u pravom ratu a ne igre radi. Na sebi je imao crnu košulju, na kojoj su u visini

srca visile brojne medalje, povremeno je palcem gladio značku u bojama zastave i sa znakom Nacionalne fašističke partije, kao da se uverava da je i dalje savršeno uspravna.

Nedaleko od njega, ispred štanda s kolačima, s koga se širio miris meda i uštipaka, gospodin Fosati je stajao s palčevima zakačenim za kaiš, u staroj potkošulji, požuteloj ispod pazuha. Smejao se i pokazivao prstom na metu, okružen muškarcima kojima su se obrazi rumeneli od vina. On je uvek ponavljao da je gospodin Kolombo ispreturao džepove mrtvaca kako bi prikupio te medalje za koje je tvrdio da ih je osvojio u ko zna kojim bitkama, a koje su, u najbolju ruku, bile nagrade sa subotnjeg vašara ili pokupljene od babe i dede. Drangulije. Takođe je govorio da je gospodin Kolombo obično dete željno da se igra rata, ali da pravu pušku u životu nije video. Kolombo je pak uvek ponavljao da je Fosati od onih muškaraca koji u miru ne znaju šta bi sa sobom i da jedino ume da se naliva s Lambruskom u krčmi „Svetog Đerarda" i da zatim povraća iza mlinova. To su svi znali, čak i mi deca, zato što je ono što se dešava u tuđim porodicama predstavljalo omiljenu temu za razgovor tokom nedeljnog ručka, kada su u goste dolazili prijatelji pa smo morali da ostanemo za stolom sve do samog kraja da bismo pokazali da smo „lepo vaspitani".

„Hoćeš li da mi kupiš trešnje?", povukla sam mamu za ruku i pokazala na štand gospodina Tresoldija.

„Dobro znaš šta je rekao tvoj otac."

*Tvoj otac.* Kad god bi neko uradio nešto što joj nije bilo po volji ili bi joj zasmetalo, ta osoba je postajala tuđa. „Tvoj otac kaže da ove godine nećemo ići na letovanje" ili „Tvoj otac hoće da zadržimo samo jednu sobaricu". I ja sam postajala „njegova kćerka" kad god me je trebalo kazniti, nalik neželjenom poklonu koji se gura u dno ormara i potom zaboravlja.

„Je l' mogu barem da ih gledam?"

„Trešnje? U redu." Majka mi je pustila ruku. „Ali budi dobra. Nemoj ništa da pipaš."

Doterala je frizuru koja je ispod šešira bila puna ukosnica i uputila se ka štandu na kome se pucalo u metu. Pridružila se mom ocu i gospodinu Kolombu, koji je uzdigao pušku za igru i pitao je: „Želite li da vam nešto osvojim, gospođo Strada?"

Stisnula sam nožne prste unutar uskih cipela i stegnula ruke u pesnice. Moja majka se smejala pokrivajući usta rukama. Gospodin Kolombo joj je ovlaš dodirnuo bok, kao slučajno. Prstima joj je milovao lakat, zatim se okrenuo i zagledao se u mene. Naborao je obrve poput Musolinija na portretu koji je visio u učionici. I smeškao se. Osetila sam njegov pogled na sebi i sva sam se ukočila. Odjurila sam odatle dok mi se od stida stezalo grlo.

Zastala sam na nekoliko metara od štanda gospodina Tresoldija, privlačili su me fišeci puni blistavih crnih trešanja, ali se nisam usuđivala da im pridem zato što sam ga se plašila. Stajala sam u senci ispod svoda crkve, s rukama prekrštenim iza leđa i majčinim rečima u glavi: nemoj ništa da pipaš.

„Šta radiš? Gledaš trešnje?" Iza mojih leđa začulo se graktanje koje me je prenulo iz misli.

Iza mene je stajala Prokletnica. Leđima se naslanjala na zid s delimično oljuštenom freskom Svetog Đerarda, s džepovima poderane haljine punim kamenčića, i odmeravala me pogledom.

Zastao mi je dah i tlo pod mojim nogama na tren je izgubilo čvrstinu. Nikad nismo bile tako blizu.

Mirisala je na reku, imala je beli ožiljak koji je počinjao ispod nosa i spuštao se sve do sredine ivice gornje usne i sjajnu crvenkastu fleku koja joj se, od slepoočnice preko obraza, spuštala sve do brade.

„Šta?" Postiđeno sam primetila da mucam, kao kad sam u mlađem dobu morala da recitujem napamet naučenu abecedu, pa su me časne sestre ispravljale udarcima štapićem po dlanovima.

„Trešnje", rekla je, „želiš li ih?"